

Jakup Petersen

Sjúkrahúsverk Føroya anno 2011

Kom av tilvild at síggja eina tíðargrein sum hevur staðið í Sosialinum fyri einum mánað síðani, har ein yvirlækni á Landssjúkrahúsinum metir tað verða neyðugt enn einaferð, at leggja í hernað móti Klaksvíkar og Suðuroyar sjúkrahúsi.

Tað eru fleiri mánaðir síðani, at seinasta skolan kom frá Landssjúkrahúsinum. So tíðin varð í øllum førum búgvín. Hetta við at yvirlæknar á einum størri sjúkrahúsi regluliga og alment niðurgera virksemd hjá hinum sjúkrahúsunum er serføroyskt og er, sum so mangt annað, undir tí støði okkara grannar liggja á.

Hesuferð er tað so Guðmundur Harri Guðmundsson, skurðlækni, sum hevur loftað stafettstavinum í endaleysu herferð Landssjúkrahúsins móttvegis Klaksvíkar Sjúkrahúsi.

Hví so er vita vit ikki. Samstundis sum tosað verður um samstarv stríðast yvirlæknar á Landssjúkrahúsinum sum úlvur á skóg, at forkoma øllum samarbeiði.

Tómar skurðstovur á Landssjúkrahúsinum
Hesuferð kemur undan kavi, at hóast Landssjúkrahúsið seinastu árin hevur fingið størstu játtanarhækkan í føroyskari søgu, so standa skurðstovur tómar, bíðilistar leingjast og deildir hava ov lítið at takast við. Ella við øðrum orðum – skattaborgarins peningur fer flúgvandi

út gjøgnum vindeyguni. Hetta átti ikki at verið nakað at reypa av. Betri hevði verið at tagt. Men hesir yvirlæknar liva helst í eini aðrari verð. Meiri at kalla í einum vardum verkstaði.

Trygd og dyggd í føroyska sjúkrahúsverkinum
Gumundsson rør framundir, at Landssjúkrahúsið er betri fyri at kanna og viðgera sjúklingar enn hini sjúkrahúsini, nú tað gerst alt vanligari at miðsavna. Her fer hann skeivur. Grannalondini hjá okkum miðsavna ikki til upptøkuøkir upp á 50.000 fólk. Teir miðsavna til 500.000 fólk.

Um so varð, at Landsjúkrahúsið lá í Danmark ella Svøríki so varð tað niðurlagt í stundini. Møguliga hevði tað fingið ein útfasnings tíð, har tað hevði hevði fingið undantaksloyvi at fremja smærri ætlaðar skurðviðgerðir so sum brokk og æðraknútar.

Men so er ikki í Føroyum. Landssjúkrahúsið tekst í stóran mun við kannning og viðgerð sum í okkara grannalondum er miðsavnað til eitt fólkaundirlag upp á 500.000. Og her hava vit ein av størstu trupulleikunum í føroyska heilsuverkinum, sum sjálvandi ikki kann fylgja við í tí rúkandi ferð sum okkara grannar (og heimurin) hava.

Tað er ikki til stuttleikar, at okkara grannalond savna stóran partin av viðgerðini

til stórsjúkhús upp á 500.000 sálir. Tað bjargar nógvum lívum og gevur eina sikkurheit og kvalitet, sum Landsjúkrahúsið ongantíð kann koma í nánd av. So Guðmundsson, nú tá tú skalt út at kasta grót. Ansa eftir, at tú ikki sjálvur stendur mitt í einum glashúsi.

Mín meining er so, at vit eru komin hartil, sum kannning og viðgerð sum átti at verið gjørd uttanlands í alt ov stóran mun fer fram her heima til skaða fyri sjúklingarnar. Og sum eg plagi at siga við sjúklingarnar: »Fært tú at vita, at tú hevur krabbamein. Set teg í stundini í ein flúgvvara. Tá eru møguleikarnir hjá tær munandi betri«. Hetta bert fyri at taka eitt dømi.

Hugleiðingar um sjúkrahúsverkið
Greinin hjá Guðmundsson hevur sum yvirskrift »hugleiðingar um føroyska sjúkrahúsverkið 2011«. Flogið verður endar tað í urtagerðinum hjá Guðmundsson.

Hann byrjar við, at smá sjúkrahús hava trupulleikar við kvalitat og sikkurheit, og at tað gerst alt truplari at fáa serlæknar á smá støð har teir skulu duga »alt«, tí teir eru farnir at eldast og nýggir koma ikki í teirra stað.

Og hetta er so sætt sum tað er sagt. Vit hava 3 smá sjúkrahús í Føroyum, og øll trý merkja henda trupulleika. Tó er tað tann munur, at

Landssjúkrahúsið heldur seg verða stórt og sostatt er til vanda fyri sjúklingarnar.

Klaksvíkar Sjúkrahús hevur fyri langari tíð síðani funnið útav, at tað er lítið og hevur innrættað seg eftir hesum veruleikanum.

Hetta vil m.a. siga, at yvirlæknarnir á sjúkrahúsinum regluliga uppdatera seg uttanlands einar triggjar mánaðir árliga. At sjúkrahúsið hevur ítøkiligt samarbeiði við sjúkrahús, og deildir í norðanlondum, har ávis for- og eftirviðgerð verður gjørd á sjúkrahúsinum og tann serligi parturin gjørdur á stórdeild uttanlands. At læknar frá hesum deildum regluliga vitja sjúkrahúsið, og vit vitja tey, fyri at halda støðið høgt.

Hetta hevur til dømis ført til, at tað er ikki bara eg, sum myndi ortopediina á Klaksvíkar Sjúkrahúsi. Ortopediin er bygd upp í tøttum samarbeiði við deildir og sjúkrahús í okkara grannalondum.

Samarbeiðið við Ríghospitalet, har eg havi arbeitt í 2 ár á ortopedisku deild, er so mikið gott, at sjúklingar sum verða sendir av Landssjúkrahúsinum til Ríkissjúkrahúsið av og á bert vanda á Ríkissjúkrahúsinum og verða sendir víðari til Klaksvíkar Sjúkrahús til víðari kannning og viðgerð.

Men tað er ikki bert Ríkissjúkrahúsið, vit hava tætt samarbeiði við. Eg og 5 aðrir ortopedar sum regluliga

innganga í planløgdu ortopediina á Klaksvíkar Sjúkrahúsi koma eisini frá øðrum norðanlondum og serliga Svøríki, sum er sera frammalaga á hesum øki. Hetta er tað, sum eyðkennir arbeiðsháttin hjá sjúkrahúsinum og tryggjar dygd, trygd og eitt støði sum nærkast tí norðurlandska.

Tá tað kemur til tað meira ítøkiliga fer Guðmundsson inn í sín egna urtagarð. Tað snýr seg sjálvandi um skurðviðgerðir.

Tað standa 6 skurðstovur á Landssjúkrahúsinum, men bert 3 verða brúktar. Verður ein tikin í nýtslu afturat (tað vil siga ein øking uppá 25%) skuldið tørvurin í Føroyum verið nøktaður. Her rokni eg við, at í hvussu er nakrir av føroysku politikarunum reisa seg úr stólinum. Er hann rættsiktaður? Skulu vit til at skera niður?

Síðani verður tørvurin hjá hesum økta virksemd (25%) lýstur. Tað snýr seg um 5 sjúkrasystarar á skurðgongini.

Við øðrum orðum koma sjúklingarnir flúgvandi væl vaskaðir og í skurðklaðum inn gjøgnum vindeygad á skurðgongini og fara sama veg út aftur, tá skurðviðgerðin er lokin. Onki for- og eftirambulatorium, ongar blóðroyndir, ongar sengur, ongin seingjardeild, ongin ergo- fysioterapi, ongin røkt, ongin flutningur, ongin matur, ongin fyrisiting, ongin skrivning, onki vask o.s.fr. –

o.s.fr. Vit kunnu sjálvandi ikki taka hetta í álvara.

Lat meg so taka upp aftur, at hóast Landssjúkrahúsi seinastu árin hevur fingið størstu játtanarøking í Føroya søgu og harafturat fingið kommunulæknarnar at passa skaðastovuna og minkað um upptøkuøkið, so brúkar tað enn sum áður munandi megi til at svína hini sjúkrahúsini til.

Fari eisini at gleðast um, at hóast Klaksvíkar Sjúkrahús hevur fingið minstu játtanarøking seinastu árin, so hevur tað eydnast at halda støði og produktivitet. Eg kann eisini gleðast um, at vit samtundis hava økt um upptøkuøkið.

Vanliga hava vit tikið sjúklingar frá øllum Føroyum, og tað halda vit áfram við. Harafturat eru alt fleir sjúklingar frá Eysturoy komnir til Klaksvíkar, nú tey mistu kommunulæknavaktina og Norðoyatunnin opnaði, og tað hevur verið eitt sera positivt upplivsi.

Hinvegin hava vit hvørki tíð ella hug at leypa á Landssjúkrahúsið. Men tá álopini frá Landssjúkrahúsinum gerast til beinleiðis lygusøgur, gitingar og ignorantar eru uppií, ja, tá noyðast vit út at verja okkum.

Gleðilig jól og gott nýggjár!

Nicolina Jensen Beder

Mentanarvirðisløn M. A. Jacobsen fyri bókina »Seyður Ull Tøting«

Fyri hesa virðisløn vil eg fegin takka øllum teimum mongu, ið eg havi havt samskiftið við.

Tað verið seg við samrøðu, skrivning, rættlestur ella út-

gávu. Tíverri hava nakrir feilir snýkt seg inn í bókina. Her vil eg vísa til, hvar teir eru at finna, so at tit, ið hava ognad tykkum bókina, kunnu rætta hetta.

Á síðu 49 stendur staðar-navnið Ternuryggur, hettar er ikki rætt, staðarnavnið er Eystari Ringvegur 9.

Á síðu 68 stendur drigin broddur. Føroysk ull. Á síðu

69 stendur nappað várull. Føroysk ull. Hetta er fyrsta flokks føroysk ull frá Hilmar Kass ár 2001.

Á síðu 119 stendur í fót-notuni Finnur Lüttsen, hetta

skal vera Finnur Kjølbro, Klaksvík.

Á síðu 127 stendur í fót-notuni Jenny Samuelsen, hetta skal vera Jenny Simon-

sen. Á síðu 372 standa somuleiðis nøvnini Finnur Lüttsen og Jenny Samuelsen.